

ДЕРЖАВНО – ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ

Підготував:
студент II курсу 24
групи
історичного
факультету
Блажчук Станіслав

План

- ▣ Вступ
- ▣ I Поняття державного та територіального устрою
- ▣ II Державний кордон України
- ▣ Висновки
- ▣ Список використаної літератури та джерел

Вступ

- ▣ Територіальному устрою України присвячений розділ ІХ Конституції 1996 р. Норми цього розділу є одним з найважливіших правових інститутів конституційного права України.
- ▣ Територія — одна з основних ознак держави, що визначає простір, на який поширюється суверенітет і влада держави. Під територією розуміється не тільки сухопутна її частина, а й водні і повітряні простори над ними. До території морських держав безпосередньо примикають, хоча до неї не входять, континентальний шельф та виключна економічна зона.
- ▣ Територіальний устрій України — це внутрішній її поділ на певні територіальні частини, співвідношення держави в цілому з її складовими частинами.

I Поняття державного та територіального устрою

- ▣ Під територіальним устроєм держави розуміють її територіальну організацію, тобто систему відносин між державою в цілому і територіальними складовими. Категорію "територіальний устрій" не слід ототожнювати з поняттям "державний устрій", під яким розуміють політико-територіальну організацію держави, яка визначається політико-правовим статусом територіальних складових і порядком, принципами їхніх відносин із державою в цілому та між собою. За державним устроєм усі держави диференціюються на унітарні, федеративні, конфедеративні та імперські.

Україна-унітарна держава

- ▣ Відповідно до ст. 2 Конституції Україна є унітарною державою. Унітарна держава - держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що здебільшого не мають будь-якої політичної автономії, хоч окремі з них і можуть мати статус територіальної автономії. В унітарній державі існує єдина система законодавства, єдина система державних органів, єдине громадянство і т. д. При цьому якась частина або частини такої держави можуть володіти статусом територіальної автономії, а тому мати своє законодавство, власні органи державної влади, свою символіку і т. ін. Таке положення пояснюється тим, що під територіальною автономією розуміють самоврядну територіальну одиницю в складі унітарної держави, що має деяку самостійність у встановлених цією державою межах. Такий статус в Україні має Автономна Республіка Крим. У цій же статті зазначено, що територія України в межах існуючого кордону є цілісною та недоторканною

територія - невід'ємна ознака державності

- ▣ Загалом територія - невід'ємна ознака державності, просторові межі державної влади. Конституція встановлює, що суверенітет України поширюється на всю її територію. Держава розпоряджається всією територією. Територіальне верховенство - це повнота й незалежність влади держави в межах своєї території.
А втім, використання державою своєї території не повинно бути юридичне необмеженим. Держава зобов'язана розпоряджатися територією тільки в інтересах населення, що проживає на ній.
Із цієї статті випливає також, що державна територія України криє в собі суходіл, надра, води (внутрішні води і територіальне море), повітряний простір над ними. Тобто слід розрізняти суходільну, водну і повітряну територію нашої держави.

- ▣ Вказані положення поглиблюються в розділі ІХ Конституції України "Територіальний устрій України". У ст. 132 формулюються його головні засади. Насамперед зазначено, що державна територія є єдиною і цілісною, себто такою, що поєднана спільною системою державної влади - законодавчих, виконавчих, судових і контрольно-наглядових органів. Рівночасно в її здійсненні слід поєднувати централізацію та децентралізацію, що забезпечить поєднання і врахування загальнодержавних і регіональних (місцевих) інтересів. Це також означає, що в майбутньому необхідно чітко визначитися щодо структурного і функціонального розподілу влади між центром і регіонами.

- ▣ Вказана стаття проголошує також необхідність забезпечення збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів, більшої їх інтеграції, зближення, поступового вирівнювання соціально-економічного життя. Актуальним є і врахування історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій у розбудові територіального устрою України. У ст. 133 Конституції України визначено: Систему адміністративно-територіального устрою України складають; Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища й села.

- До складу України входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь.
З огляду на це можна стверджувати, що адміністративно-територіальний устрій України є трирівневим: вищий рівень складають Автономна Республіка Крим, області та міста Київ і Севастополь; середній - райони й міста обласного підпорядкування; нижчий - райони в містах, міста районного підпорядкування, селища і села.
Принаймні, саме відповідно до таких територіальних одиниць будується система державних органів і система місцевого самоврядування

- ▣ Слід також зазначити, що таке детальне перерахування суб'єктів складу України є зовсім не випадковим. Адже включення суб'єкта складу України в цю статтю є правовою основою для використання ним своїх конституційних прав, таких, скажімо, як право на місцеве самоврядування, спеціальне визначення статусу і т. д. До того ж аналіз цієї статті дає підстави стверджувати, що Конституція, незважаючи на те, що суб'єкти складу України різняться величиною території, чисельністю й густотою проживання, проголошує рівноправність суб'єктів як між собою, так і у відносинах із центральною владою. Вказаному принципіві аж ніяк не суперечить та частина ст. 133 Конституції України, яка стверджує, що міста Київ і Севастополь мають спеціальний статус у складі суб'єктів України. Цей статус має визначатись у майбутньому законом України.

При цьому слід узяти до уваги, що деякі питання, які мають пряме відношення до територіального устрою нашої країни, розглянуті не тільки в розділі ІХ, а й в інших розділах Конституції. Так, у розділі І вказано, що держава визнає і гарантує місцеве самоврядування в Україні (ст. 7). "Державною мовою є українська мова", якій "держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя на всій території України" (ст. 10). "Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу" (ст. 13).

- Стаття 73 розділу III Конституції України визначає:

"Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України". Розділ X присвячено Автономній Республіці Крим.

Для забезпечення територіальної суверенності України в розділі XV було встановлено таке:

"Використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань можливе на умовах оренди в порядку, визначеному міжнародними договорами України, ратифікованими Верховною Радою України" (п. 14)

II Державний кордон України

- ▣ Державний кордон України – лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, визначає межі державної території, – суші, вод, надр, повітряного простору – тобто межі державної території України, просторові рубежі дії державного суверенітету України.
- ▣ Охороною Державного кордону України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах займається Державна прикордонна служба України, – у повітряному та підводному просторі – Збройні Сили України.

Держава

Відстань

Республіка Польща	542,39 км, у т.ч. річкова 187,3 км
Словацька Республіка	97,852 км, у т.ч. річкова 2,3 км
Угорська Республіка	136,7 км, у т.ч. річкова 85,1 км
Румунія	613,8 км, у т.ч. річкова 292,2 км і морська 33 км
Республіка Молдова	1222 км, у т.ч. річкова 267 км, Придністров'я 452 км
Російська Федерація	2295,04 км, у т.ч. сухопутна 1974,04 морська 321 км
Республіка Білорусь	975,2 км, у т.ч. річкова 325,9 км

- Загальна протяжність українського кордону становить 6992,982 км.
- Україна на суходолі межує з сімома країнами: Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Росія і Білорусь. На сухопутну ділянку кордону припадає 5637,982 км:
- **Довжина морської ділянки кордону: 1355 км.** (по Чорному морю – 1056,5 км; по Азовському морю – 249,5 км; по Керченській протоці – 49 км).

- ▣ Південний кордон України проходить зовнішньою межею українських територіальних вод. По морю Україна межує з Румунією і Росією. Українсько-румунський кордон на заході продовжується з лінії на суходолі в Чорне море на віддаль 33 кілометри від берега, далі, (доколи не поверне на північ, обгинаючи на півдні острів Зміїний), він є межею українських територіальних вод і румунської економічної зони. Повернувши на північ, наш морський кордон є межею між державною територією (доцільніше сказати акваторією) та винятковою економічною зоною України, він огинає контури українського узбережжя аж до Керченської протоки, дотримуючись віддалі в 22224 метри від берега. В східній частині Чорного моря південніше Керченської протоки він зустрічається з межею російської економічної зони в Чорному морі.

- Українсько-російський кордон починається з точки, де зустрічаються економічні зони і територіальні води України і Росії, далі йде в напрямку на північ (до південних рубежів протоки), де є межею територіальних вод України і Росії (22.5 км). Далі продовжується українсько-російським державним кордоном в Керченській протоці (49 км) і Азовському морі (249,5 км) — тут розмежовує внутрішні води обох держав до точки кордону на узбережжі. Загальна довжина морського кордону України становить 1355 км, з них по Чорному морі — 1056,5 км, по Азовському морю — 249,5 км, по Керченській протоці — 49 кілометрів. Проте вона на заході значно відхиляється на південний схід в бік територіальних вод Румунії, що зумовлено наявністю острова Зміїний поблизу кордону.

Висновки

- Отже, адміністративно-територіальний устрій - це територіальна організація держави, що характеризується внутрішнім поділом її на складові частини – адміністративно-територіальні одиниці різного рівня, відповідно до яких утворюються місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

- ▣ Конституції України
- ▣ Закон України "Про державний кордон України" від 4 листопада 1991 р.
- ▣ Законом України "Про стимулювання розвитку регіонів" від 8 вересня 2005 р

- ▣ закон України - "Про місцеве самоврядування в Україні"